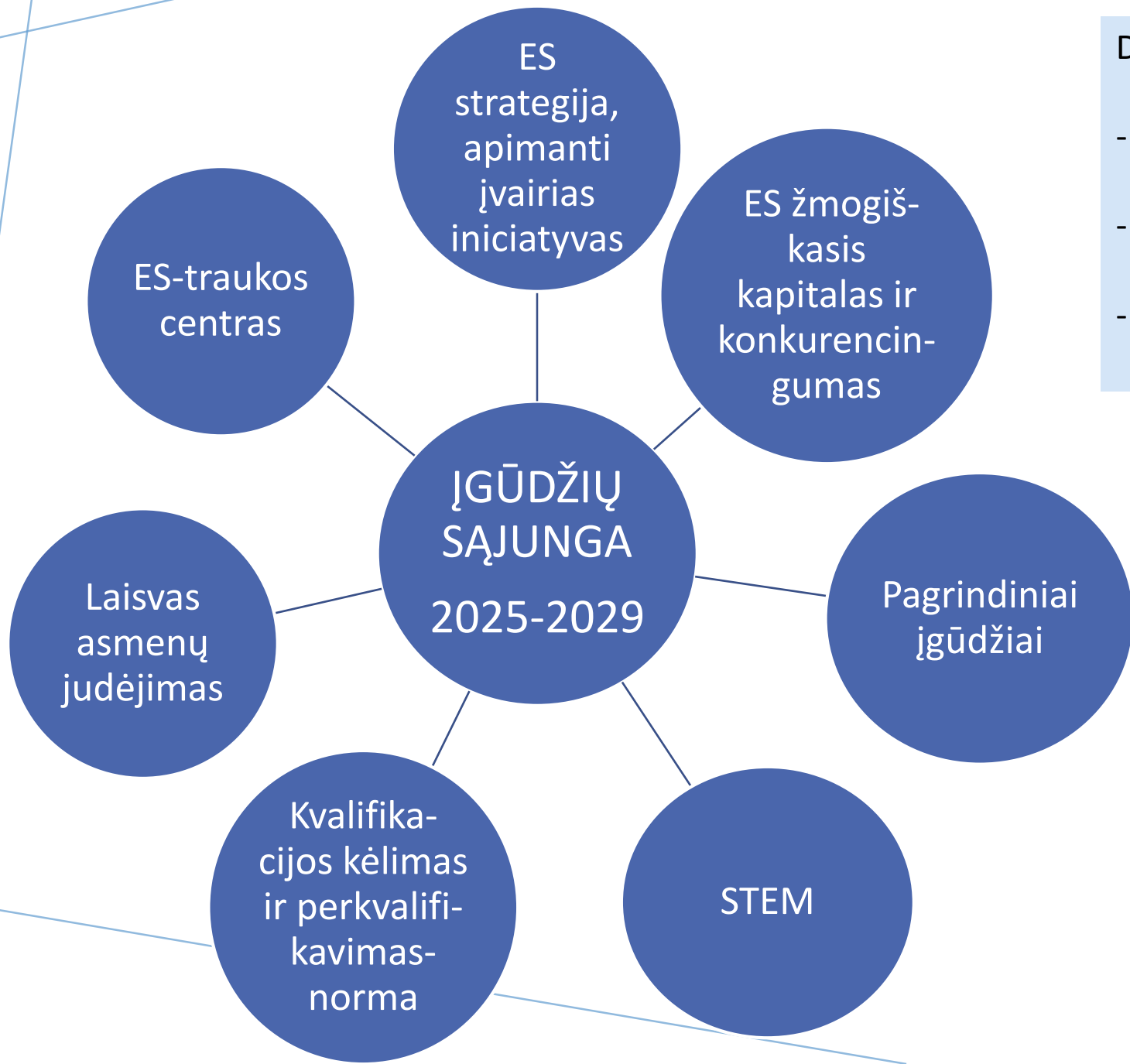

**2025 m. Profesinio mokymo ekspertų tinklo (PROMET) renginys
praktikų bendruomenei**

EUROPOS VIZIJA PROFESINIAME MOKYME: KAS AKTUALU LIETUVAI

LINA VAITKUTĖ, PROMET EKSPERTĖ

Dabartinis ES kontekstas:

- Įgūdžių trūkumas ir spragos Europoje
- Švietimo sistema nespėja reaguoti į transformacijų greitį
- Fragmentuotas įgūdžių strategijų valdymas ir įgūdžių prognozės

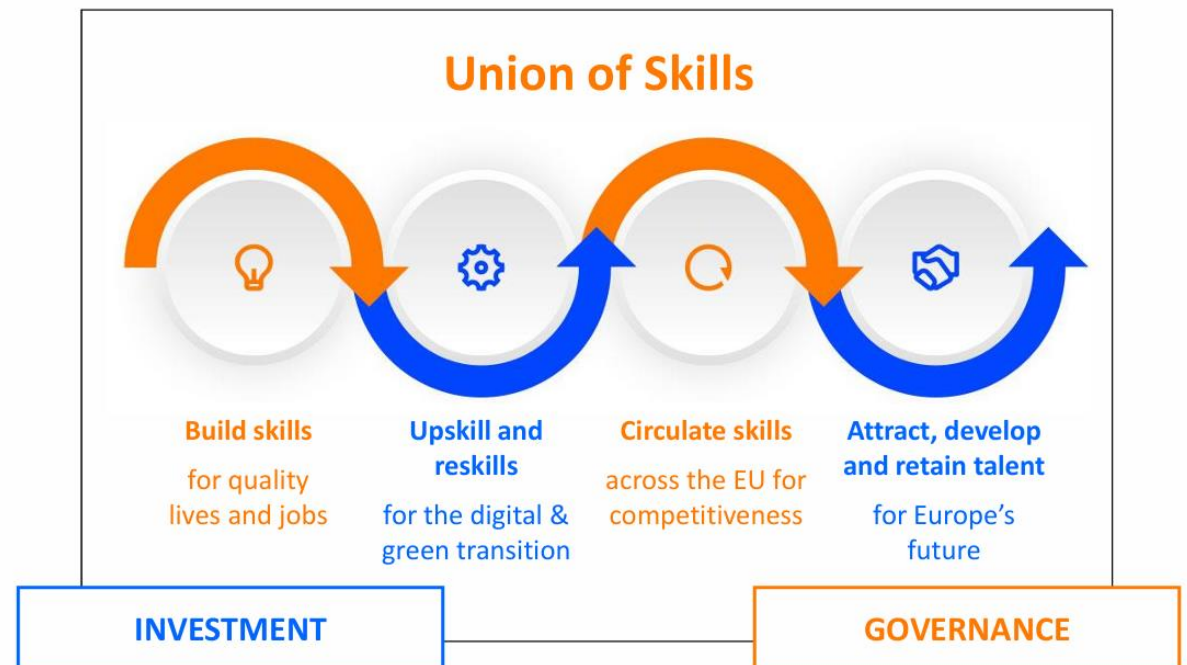
Brussels, 5.3.2025
COM(2025) 90 final

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS

The Union of Skills

4 KRYPTYS – RAMSČIAI

- 1) Įgūdžių, reikalingų kokybiškam darbui ir gyvenimui formavimas
- 2) Darbo jėgos, dalyvaujančios skaitmeninės ir žaliosios pertvarkos procesuose, ypač žemesnės ir vidutinės kvalifikacijos darbuotojų, įgūdžių tobulinimas ir perkvalifikavimas
- 3) Įgūdžių laisvas judėjimas visoje ES, išnaudojant bendrosios rinkos potencialą
- 4) Talentų pritraukimas, ugdymas ir išlaikymas

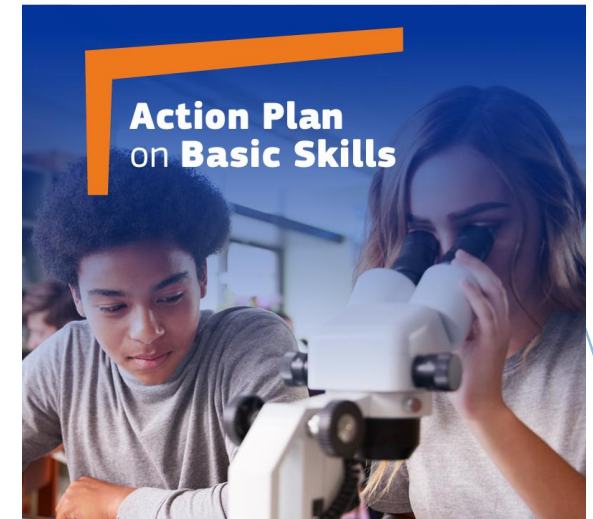
PROFESINIO MOKYMO INICIATYVOS

1. Įgūdžių formavimas	2. Darbo jėgos įgūdžių tobulinimas ir perkvalifikavimas	3. Įgūdžių laisvas judėjimas	4. Talentų pritraukimas, ugdymas ir išlaikymas
Ateities strategija profesiniam mokymui (2026 m.)	Individualių mokymosi paskyrų sistemų stiprinimas	Įgūdžių perkeliamumo iniciatyva	Profesinio mokymo tarptautiškumo didinimas strategijoje profesiniam mokymui
Pagrindinių įgūdžių veiksmų planas	Platesnis mikrokredencialų taikymas	Europos profesinio mokymo diplomo (European VET diploma/label) inicijavimas, remiant Erasmus+	
STEM švietimo strateginis planas	Europos pameistrystės aljanso plėtra	CoVEs tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimas	
Mokytojų darbotvarkė			

Parengta pagal renginio "The role of engaging stakeholders and of quality assurance for delivering on the potential of micro-credentials" medžiagą (2025-05-21-22)

BAZINIŲ ĮGŪDŽIŲ VEIKSMŲ PLANAS (2025)

- Baziniai įgūdžiai: raštingumas, matematiniai, mokslo, skaitmeniniai gebėjimai, pilietiškumas
- „Pagrindinių įgūdžių (sampratos) praplėtimas yra būtinas norint spręsti sparčiai besikeičiančių visuomenių ir ekonomikų keliamus iššūkius“
- Tarptautiniai tyrimai (PISA ir PIAAC) demonstruoja prastus rezultatus
- Profesinio mokymo srityje resursų trūkumas ir mokymo programų ribotumas daro neigiamą poveikį pagrindinių įgūdžių ugdymui
- Numatomos priemonės: *Bazinių įgūdžių paramos schemas išbandymas, bazinių įgūdžių mokymo ir mokymosi skatinimas, t.p. ir pameistrystėje (bazinių įgūdžių integravimas į profesinio mokymo programas, efektyvių mokymo metodų taikymas, tinkamų vertinimo ir kokybės užtikrinimo priemonių taikymas), parama mokytojams*

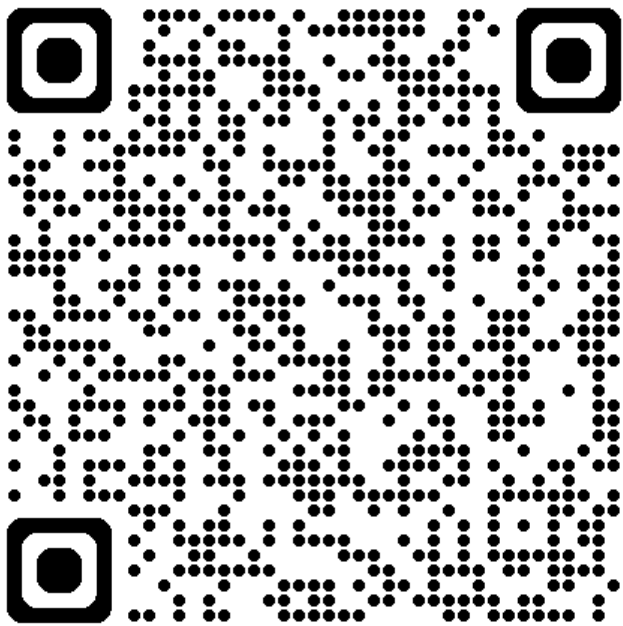

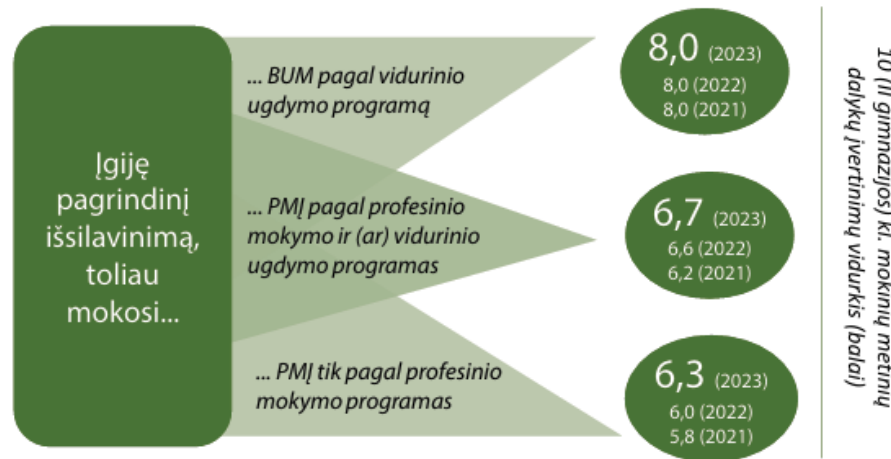
Kaip pasirinkimas mokytis profesinio mokymo įstaigoje susijęs su bendrojo ugdymo pasiekimais ir kitais veiksniais?

2024
sausis,
Nr. 1 (210)
ISSN 2669-0977

<https://www.nsa.smsm.lt/old/wp-content/uploads/2024/06/Profesinio-mokymo-pasirinkimas.pdf>

8 pav. 10 (II gimnazijos) klasės mokinių metinių dalykų įvertinimų vidurkiai (balai) mokinių grupėse pagal pasirinktą tolesnio mokymosi kelią

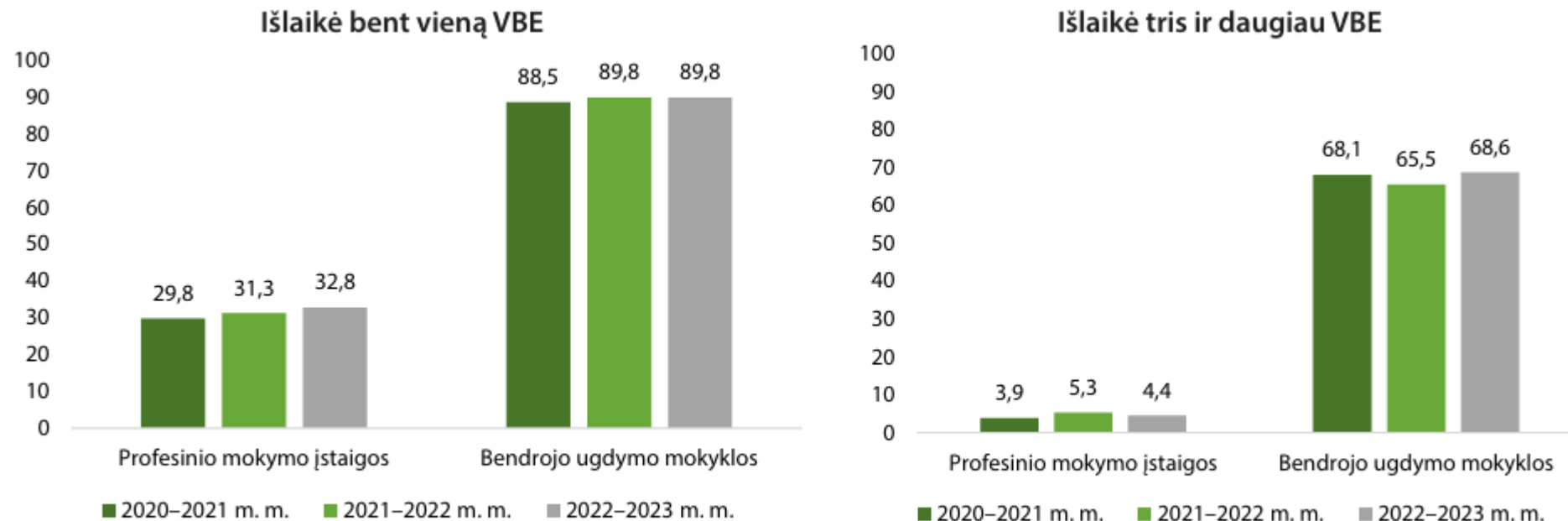
Paaiškinimas: BUM – bendrojo ugdymo mokykla, PMĮ – profesinio mokymo įstaiga.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

2 lentelė. PUPP lietuvių kalbos ir literatūros ir matematikos balų vidurkiai mokinių grupėse pagal pasirinktą tolesnio mokymosi kelią ir skirtumai (balais) tarp šių grupių vidurkių

		Lietuvių kalba ir literatūra			Matematika		
		2020–2021 m. m.	2021–2022 m. m.	2022–2023 m. m.	2020–2021 m. m.	2021–2022 m. m.	2022–2023 m. m.
Balų vidurkiai	PMĮ (profesinio mokymo programos) mokiniai	4,2	3,9	4,7	3,0	2,3	2,9
	PMĮ (profesinio mokymo ir (ar) vidurinio ugdymo programos) mokiniai	5,0	5,1	5,3	4,2	3,1	3,7
	BUM mokiniai	6,9	6,7	7,0	6,5	4,6	5,9

10 pav. VBE išlaikiusių mokinių dalis (proc.) profesinio mokymo įstaigose* ir bendrojo ugdymo mokyklose

* Skaičiuojant rodiklius profesinio mokymo įstaigose, skaičiuojami VBE, išlaikyti baigimo ar ankstesniais metais.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

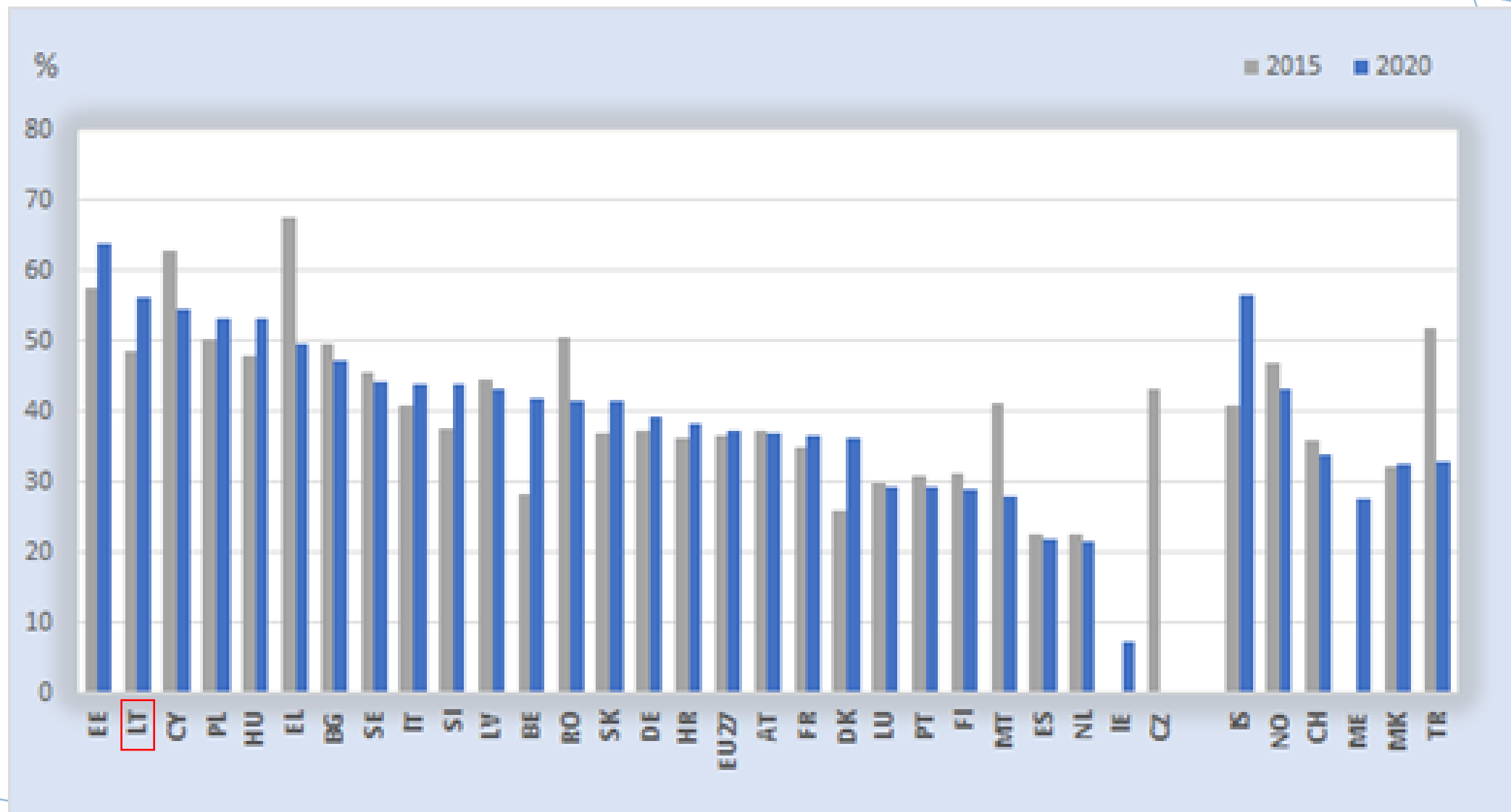
„Faktas, kad profesinį mokymą Lietuvoje paprastai renkasi žemiausių akademinių pasiekimų jaunuoliai, rodo, jog Lietuvai gali būti sudėtinga įveikti IV-osios pramonės revoliucijos iššūkius, išpildyti ambicingas mūsų šalies ateities vizijas. Pagal šias vizijas, Lietuva projektuojama kaip aukštųjų technologijų ir didelės pridėtinės vertės ekonomika bei gerovės valstybė. Tokiai valstybei reikalingas ir modernus darbininkų sektorius – darbuotojai, gebantys sparčiai mokytis ir darbo vietoje periodiškai per trumpą laiką išmokti visai naujų dalykų, našiai dirbti su vis sudėtingesniais įrenginiais“.

STEM ŠVIETIMO STRATEGIJA (2025)

- STEM švietimo skatinimas yra labai svarbus siekiant užtikrinti kritinių įgūdžių pasiūlą visose pagrindinėse technologijų ir pramonės srityse
- STEM profesijų poreikis neabejotinai augs
- ES šalyse fiksuojamas STEM profesinio mokymo absolventų trūkumas
- PM iššūkiai: prasti mokinių rezultatai, mokytojų trūkumas, STEM profesijų profesiniame mokyme žemas populiarumas, lyginant su aukštuoju mokslu
- Numatomos priemonės: įtvirtinti STEM kaip strateginį ES švietimo ir įgūdžių politikos ramstį, sukurti STEM kompetencijų orientacinę sistemą visais švietimo lygiais ir STEM įgūdžių taksonomiją, išbandyti STEM švietimo centrus t.p. ir profesinio mokymo įstaigose, pritraukti daugiau įvairesnių mokinių ir merginių į STEM studijas, geriau atliepti darbdavių poreikius STEM srityje (mikrokredencialai, programos strateginiams sektoriams), PM-AM bendradarbiavimas ir parama STEM talentams

Vidurinio profesinio mokymo STEM srityse besimokančių studentų dalis turėtų būti ne mažesnė kaip 45%, o bent 1 iš 4 studentų turėtų būti moterys.

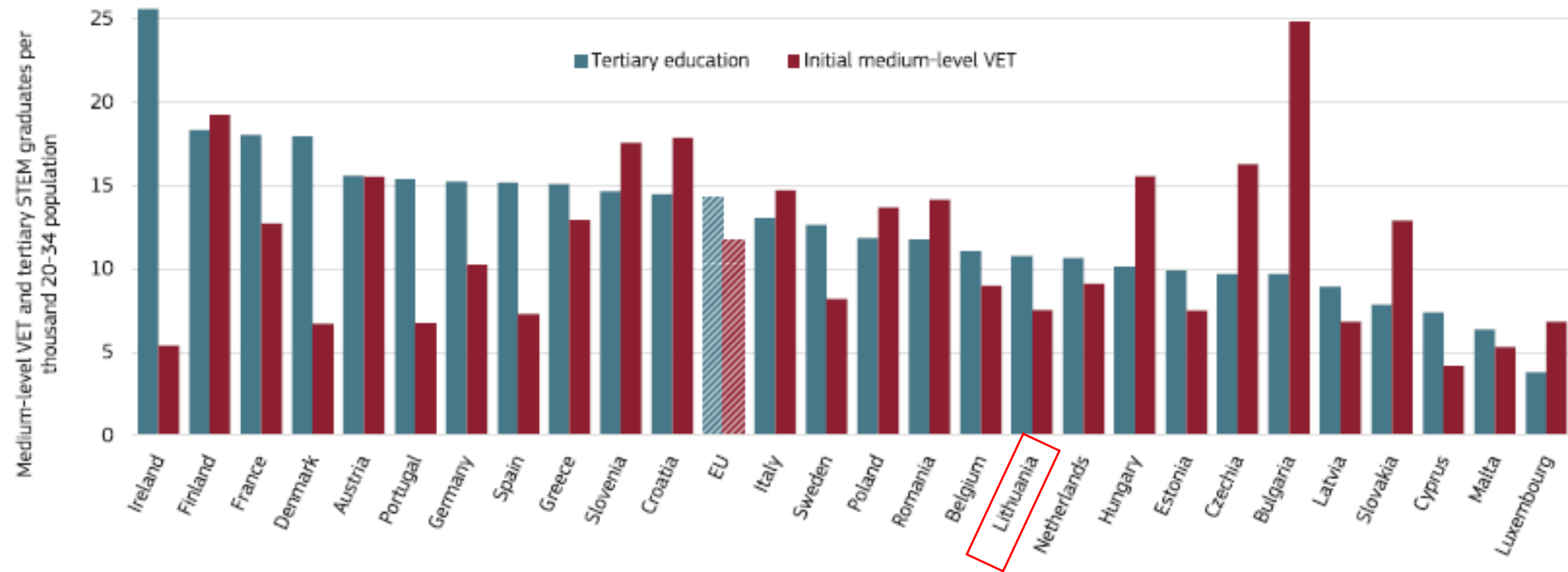
STEM profesinio mokymo absolventai vidurinio ugdymo lygiu

Šaltinis: 17. How many IVET students graduate in STEM subjects? | CEDEFOP

Netolygus STEM aukštojo mokslo ir profesinio mokymo absolventų pasiskirstymas

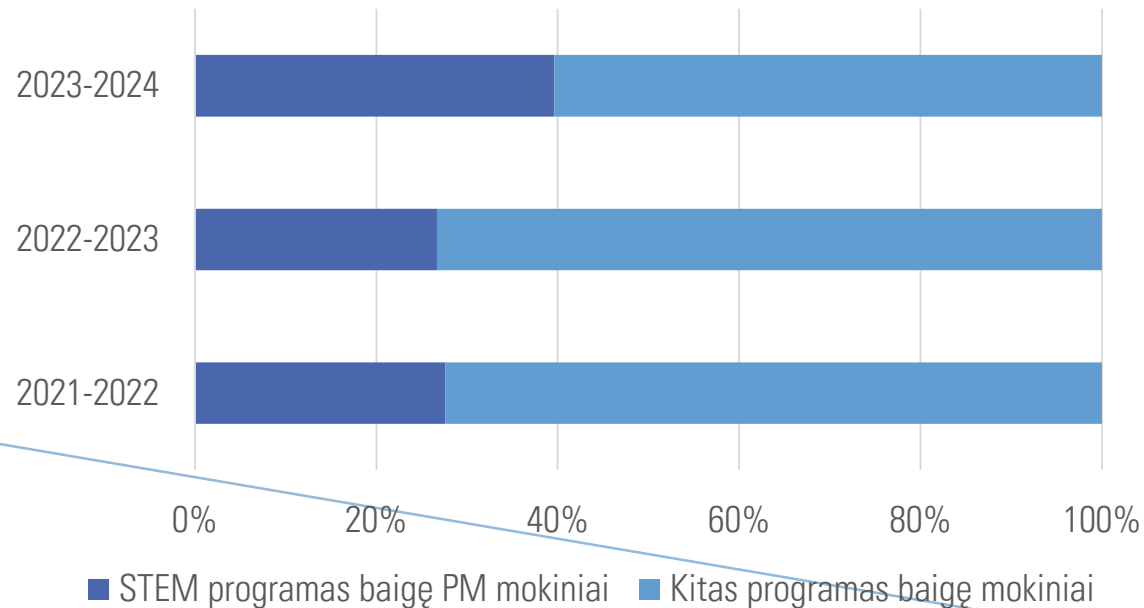
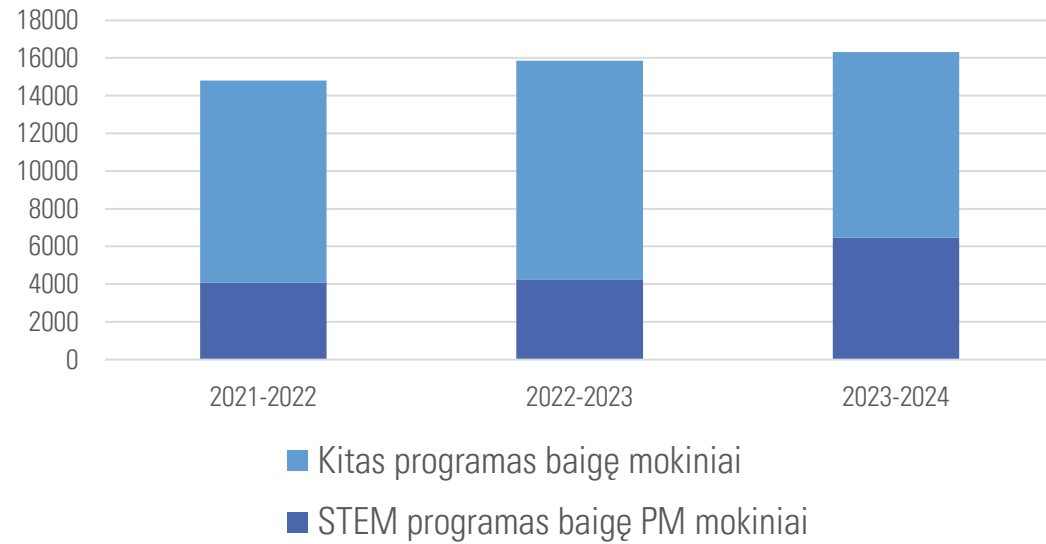
Figure 2. The EU faces uneven distribution of STEM graduates amid growing demand

Source: Eurostat (UOE joint data collection 2023). [Download data](#) [Monitor Toolbox](#)

Note: Data for France are provisional, for Poland are estimated and provisional, and for Romania are estimated. Countries are shown in descending order based on the ratio for tertiary graduates.

PM ABSOLVENTAI STEM SRITYJE LIETUVOJE

STEM švietimo sritys:

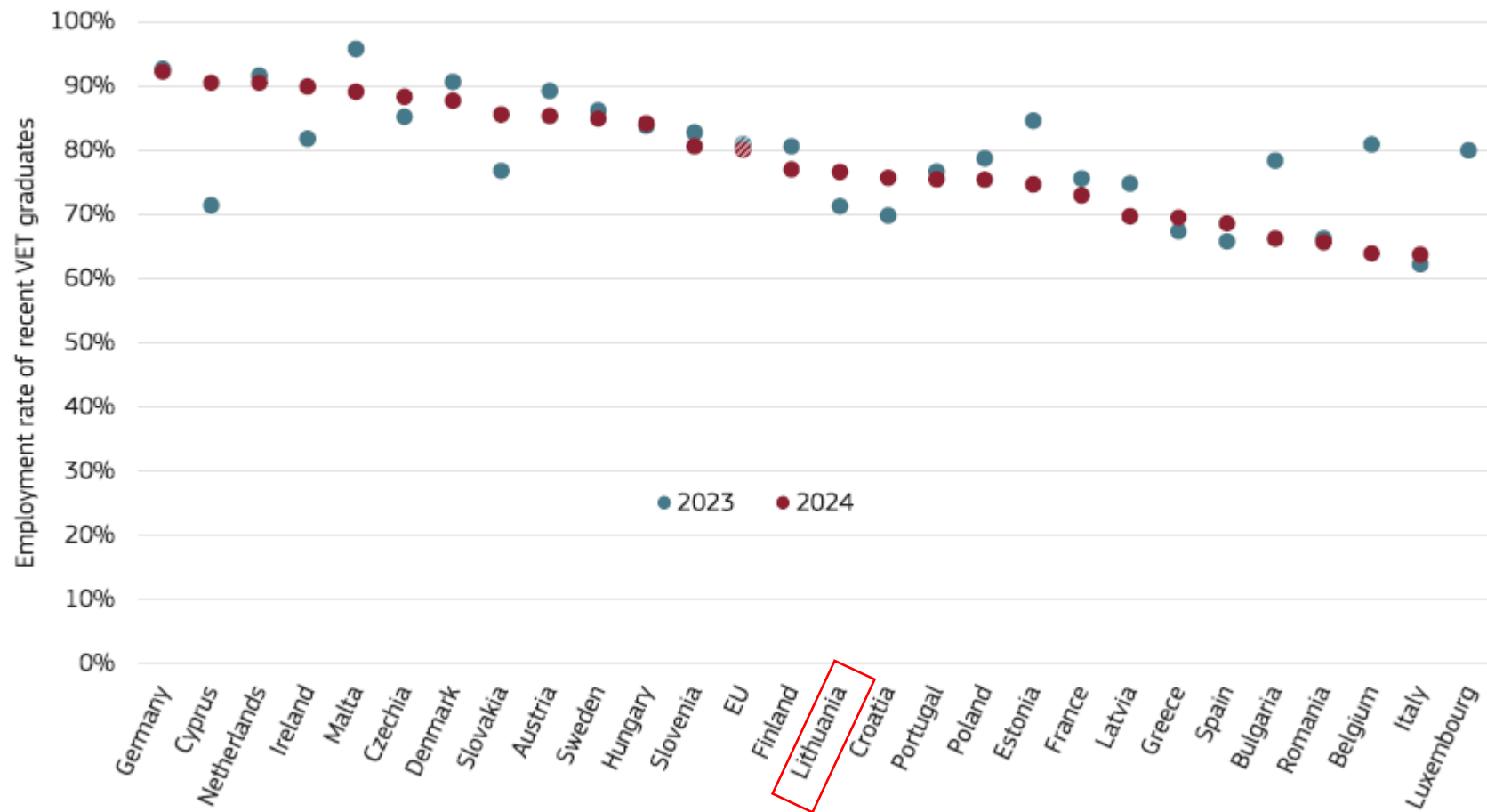
- Informacijos ir ryšio technologijos;
- Inžinerija ir inžinerinės profesijos;
- Gamyba ir perdirbimas;
- Architektūra ir statyba.

LIETUVA: NAUJOS KVALIFIKACIJOS IR PM PROGRAMOS

- Adityviosios gamybos (3D spausdinimo) operatorius
- Aplinkosaugos duomenų rinkimo specialistas
- Bioekologinių produktų gamintojas
- CNC medienos apdirbimo centrų operatorius
- Chemijos gaminių gamybos technologinių įrenginių operatorius
- Chemijos laborantas
- Elektrinių transporto priemonių remonto ir priežiūros specialistas
- Jaunesnysis platformų programuotojas
- Robotinių sistemų integracijos technikas
- Skaitmeninės rinkodaros specialistas
- Tiksliosios žemdirbystės darbuotojas
- Informacinių technologijų pagalbos tarnybos operatoriaus
- Lazerių komponentų surinkėjas
- Elektros įrenginių konstrukcijų montuotojas
- Degiųjų dujų sistemų montuotojas ir prižiūrėtojas
- Elektrikas
- Saulės energijos panaudojimo įrenginių montuotojas
- Silpnųjų srovių sistemų montuotojas
- Skirstomojo tinklo elektrikas
- Šilumos gamybos ir tiekimo tinklų operatorius
- Elektros ir automatikos sistemų meistras
- Pastatų priežiūros ir energetinio efektyvumo sprendimų diegimo ir palaikymo specialistas

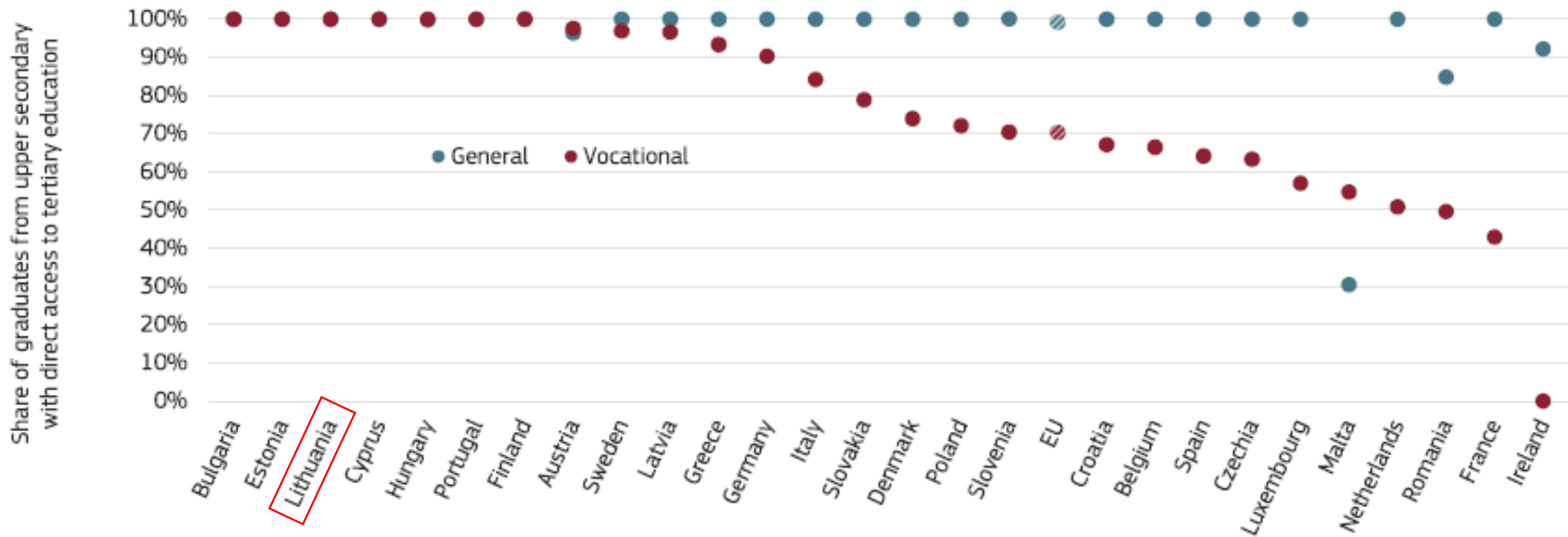
KITI RODIKLIAI: PM ABSOLVENTŲ ĮSIDARBINIMO TENDENCIJOS

Figure 23. Employment rates of recent VET graduates slightly decreased in the EU on average

KITI RODIKLIAI: AUKŠTOJO MOKSLO PRIEINAMUMAS PM ABSOLVENTAMS

Figure 25. **Seven out of ten upper secondary VET students in the EU have direct access to tertiary education, with major differences by country**

Source: Eurostat (UOE joint data collection 2023). [Download data](#) [Monitor Toolbox](#)

Note: Only graduates from programmes leading to full level completion are considered. Data for Hungary in vocational programmes presents a certain degree of upward bias. Countries are ordered in descending order based on the share in vocational programmes.

HERNING DEKLARACIJA DĖL PATRAUKLAUS IR ĮTRAUKIANČIO PROFESINIO MOKYMO, SIEKIANT KONKURENCINGUMO DIDINIMO IR KOKYBIŠKŲ DARBO VIETŲ 2026–2030 M. (2025 M.)

- Dar kartą patvirtinami įsipareigojimai toliau įgyvendinti 2020 m. Tarybos rekomendaciją dėl profesinio rengimo ir mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo

2020 m. vizija

Profesinis mokymas, kuris:

- greitai prisitaiko prie darbo rinkos pokyčių, yra lankstus ir suteikia tobulėjimo galimybių,
- yra inovacijų ir ekonomikos augimo varomoji jėga, padeda pasirengti skaitmeninei ir žaliajai pertvarkai ir darbo rinkoje labai paklausioms profesijoms,
- yra patrauklus pasirinkimas, grindžiamas moderniu ir suskaitmenintu mokymo paslaugų teikimu ir (arba) įgūdžių ugdymu,
- skatina lygias galimybes ir
- yra grindžiamas kokybės užtikrinimo kultūra

HERNING DEKLARACIJA DĖL PATRAUKLAUS IR ĮTRAUKIANČIO PROFESINIO MOKYMO, SIEKIANT KONKURENCINGUMO DIDINIMO IR KOKYBIŠKŲ DARBO VIETŲ 2026–2030 M.

Akcentuojami veiksmai (N=13):

- profesinio mokymo patrauklumui, lygiaverčiam pripažinimui, dermei su darbo rinkos poreikiais gerinti,
- iniciatyvoms pritraukti daugiau mokinių ir įmonių į profesinio mokymo programas kritiškai svarbas žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai ir ES konkurencingumui (STEM ir trūkstantoms profesijoms),
- bendriesiems ir perkeliams gebėjimams profesiniame mokyme stiprinti (įskaitant pilietiškumo, verslumo ir tvarumo ugdymą),
- įtraukčiai, vienodam prieinamumui visiems, lyčių lygybei užtikrinti ir stereotipams panaikinti,
- suaugusiųjų aktyvesniam dalyvavimui, prisidedant prie 2030 m. tikslo (60 proc.),
- profesijos mokytojų trūkumui spręsti (profesinė autonomija, kvalifikacija ir profesinis tobulėjimas, palankesnės darbo sąlygos),
- fizinei ir psichinei mokinių ir mokytojų gerovei užtikrinti,
- profesinio mokymo ekselencijai stiprinti, plečiant Profesinės kompetencijos centrų (CoVEs) modelį kaip inovacijų ir profesinio mokymo reformų įgyvendinimo variklį bei stiprinant jų tinklaveiką,
- profesiniam mokymui aukštesniais kvalifikacijų lygiais stiprinti,
- mokytojų ir mokinių mobilumui gerinti,
- dirbtinio intelekto ir kitų technologinių inovacijų potencialui išnaudoti profesiniame mokyme, t.p. stiprinant ir DI kompetencijas,
- pakankamam ir tvariam finansavimui į pirminį ir tęstinį profesinį mokymą užtikrinti.

KAIP VERTINAMA EUROPOS ŠALIŲ PAŽANGA SIEKIANT PM TIKSLŲ 2021-2025 M.?

Pažanga ir teigiami pasiekimai	Stipresnė pažanga siekiant atsparaus, lankstaus ir <i>excellent</i> profesinio mokymo Profesinio mokymo standartų ir turinio modernizavimas Darbo jėgos perkvalifikavimas ir kompetencijų tobulinimas Visą gyvenimą trunkančio profesinio orientavimo stiprinimas Parama pažeidžiamoms mokinių grupėms Skaitmenizacija ir technologijų integravimas, taip pat ir DI Socialinių dalininkų įtraukimas – prioritetas
Liekantys iššūkiai	Mažesnė pažanga siekiant įtraukaus, patrauklaus ir kokybiško profesinio mokymo Tęstinis profesinis mokymas: dalyvavimo skatinimas ir pripažinimo įgyvendinimas Geresnis duomenų naudojimas politiniams sprendimams paremti Socialinių dalininkų įtraukimas visais lygiais Mokytojų motyvacija ir profesinis tobulėjimas

„Aukštos kokybės, patrauklus ir įtraukus profesinis mokymas yra svarbi atsparių ir įtraukių visuomenių ir išaugusio konkurencingumo varomoji jėga ES lygiu“ (Herningo deklaracija)

Kaip sėkmingai realizuoti profesinio mokymo potencialą?